

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.119.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 15297 Pani Posłanki Katarzyny Czochary, w sprawie braku realizacji obietnicy wyborczej dotyczącej przejścia przez ZUS wypłaty zasiłku chorobowego od pierwszego dnia nieobecności pracownika w mikroprzedsiębiorstwach, proszę przyjąć, przygotowane wspólnie z Ministrem Finansów i Gospodarki, poniższe wyjaśnienia.

Kwestię wynagrodzenia za czas niezdolności pracownika do pracy uregulowano przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277), natomiast warunki nabywania prawa do zasiłków chorobowych i zasady ich wypłaty określa ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501). Zgodnie z obowiązującymi przepisami pracownik ma prawo do zasiłku chorobowego finansowanego ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) począwszy od 34 dnia niezdolności do pracy lub - w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia - od 15 dnia niezdolności do pracy.

Rada Ministrów przyjęła 9 stycznia 2024 r. informację o kierunku prac legislacyjnych wdrażających finansowanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) zasiłku chorobowego dla pracowników od pierwszego dnia niezdolności do pracy. W związku z tym w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowano szczegółową ocenę skutków regulacji oraz odpowiednie propozycje zmiany przepisów (projekt ustawy z uzasadnieniem i OSR) mających na celu likwidację wynagrodzenia chorobowego i umożliwienie wypłaty zasiłku chorobowego pracownikom od pierwszego dnia niezdolności do pracy. Projekt skierowano pod obrady Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.

Wprowadzenie zmian polegających na finansowaniu niezdolności do pracy wszystkich pracowników, niezależnie od wielkości¹ zatrudniającego ich pracodawcy, od pierwszego dnia choroby ze środków FUS wiąże się ze znacznym wzrostem wydatków funduszu chorobowego, który od lat pozostaje funduszem deficytowym². Każda istotna zmiana w tym zakresie wymaga w pierwszej kolejności modyfikacji obszaru orzecznictwa lekarskiego w ZUS, do którego zadań należy m.in. kontrola prawidłowości wystawiania zwolnień lekarskich.

Wprowadzone ustawą z dnia 18 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2026 r. poz. 26) zmiany mają na celu wdrożenie rozwiązań zapewniających efektywną realizację ustawowych zadań ZUS związanych z wydawaniem orzeczeń i kontrolą zaświadczeń lekarskich.

Wspomniany w interpelacji projekt ustawy - nr druku 2122 (2154) - przyjęty jednogłośnie przez Sejm RP 13 lutego br., był rządowym projektem deregulacyjnym realizującym

¹ Liczby zatrudnianych pracowników.

² Wskaźnik pokrycia wydatków funduszu chorobowego wpływami ze składek i ich pochodnych na 31 grudnia 2025 r. wyniósł 78,2%, a szacowany deficyt (różnica między wpływami a wydatkami) na ponad 8 mld zł.

postulaty zgłaszane przez stronę społeczną w ramach powstałej w 2025 r. inicjatywy „SprawdzaMY³. Ustawę z dnia 13 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa Senat RP przyjął 4 marca br., a Prezydent RP podpisał 24 marca 2026 r. Akt upraszcza zasady ubiegania się o zasiłek opiekuńczy. Nowe przepisy pozwolą na składanie elektronicznych wniosków do ZUS za pośrednictwem pracodawców i biur rachunkowych. Ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw pod poz. 441.

Przypomnieć należy, że składka na ubezpieczenie chorobowe nie jest finansowana przez płatników składek (przedsiębiorców), tylko przez samych ubezpieczonych (pracowników). Składka na ubezpieczenie chorobowe jest finansowana w całości z wynagrodzenia brutto ubezpieczonego, wpływając bezpośrednio na wysokość wynagrodzenia netto otrzymywanego przez pracownika. Ciężar ekonomiczny tego ubezpieczenia pozostaje niezmiennie po stronie ubezpieczonych, niezależnie od wielkości podmiotu zatrudniającego.

Rozważając ewentualne zmiany w zakresie finansowania absencji chorobowej należy wziąć pod uwagę koszt tego rozwiązania. Minister Finansów i Gospodarki szacuje, że łączny skutek fiskalny przejścia przez ZUS wypłaty zasiłku chorobowego od pierwszego dnia nieobecności pracownika w mikroprzedsiębiorstwach w warunkach 2026 r. wynosi 1 681 mln zł. Składają się na to:

- koszty wypłat zasiłków chorobowych - 1 868 mln zł;
- koszty utraty wpływów ze składki zdrowotnej -168 mln zł;
- dodatkowe wpływy z PIT/CIT - 355 mln zł.

Skutek oszacowano w warunkach statycznych, które nie uwzględniają potencjalnych efektów behawioralnych.

W trakcie corocznych prac związanych z konstruowaniem i opracowywaniem projektu ustawy budżetowej priorytetem Ministra Finansów i Gospodarki pozostaje zachowanie stabilności finansów publicznych oraz respektowanie obowiązujących reguł fiskalnych determinowanych przepisami prawa krajowego i unijnego. Są to przede wszystkim stabilizująca reguła wydatkowa, determinująca wielkość dostępnej przestrzeni wydatkowej dla podmiotów nią objętych, oraz postanowienia wynikające ze „Średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego na lata 2025-2028”, a zwłaszcza ze ścieżki wydatkowej, której przestrzeganie ma na celu ograniczenie deficytu nominalnego do poziomu poniżej 3% Produktu Krajowego Brutto (PKB) w 2028 r. i stopniową redukcję długu w średnim okresie (docelowo poniżej 60% PKB).

Plan finansowy FUS jest opracowywany rokrocznie w ramach prac nad projektem ustawy budżetowej i stanowi załącznik do tego aktu. Sporządza się go w oparciu m.in. o aktualny na dzień jego opracowywania stan prawny, w sposób zapewniający pokrycie wszystkich przewidywanych prognozowanych kosztów funduszu, zwłaszcza w zakresie wypłaty świadczeń na rzecz ludności.

Ustawa budżetowa na rok 2026 z 9 stycznia 2026 r., w tym plan finansowy FUS na rok 2026, nie uwzględnia możliwości pokrycia kosztów wypłaty wynagrodzenia chorobowego od 1 dnia niezdolności do pracy pracowników zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach ze środków FUS.

³ Inicjatywa przedsiębiorców, ekspertów i obywateli, monitorująca działania rządu i wspierająca deregulację prawa w Polsce, mającą na celu, poprzez zgłaszanie propozycji deregulacyjnych, ułatwienie prowadzenia działalności i uproszczenie procedur.

Już obecnie funkcjonują rozwiązania, dzięki którym przedsiębiorcy, w tym mikro-przedsiębiorcy – przy zachowaniu równowagi pomiędzy dążeniem do poprawy sytuacji finansowej firm, a stabilnością i wydajnością całego systemu ubezpieczeń społecznych – mogą korzystać z rozwiązań ostonowych w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne. Do preferencji składkowych należą rozwiązania takie jak:

- „Ulga na start” - całkowite zwolnienie ze składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz Fundusz Pracy (FP) i Fundusz Solidarnościowy (FS) przez okres 6 miesięcy od rozpoczęcia działalności.
- Preferencyjne składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - prawo do obniżenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz FP i FS - obliczanej od zadeklarowanej kwoty, nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę przez okres 2 lat od rozpoczęcia działalności.
- „Mały ZUS Plus” (MDG+). Osoby osiągające przychody do 120 000 zł za poprzedni rok z działalności gospodarczej obliczają składki na ubezpieczenia społeczne oraz FP i FS od połowy uzyskanego dochodu. Z Małego ZUS Plus można skorzystać dopiero po upływie pozostałych okresów preferencyjnych, tj. ulgi na start i obniżonych składek. Od 1 stycznia 2026 r. zmienił się sposób obliczania przerwy, po której można ponownie skorzystać z ulgi w ten sposób, że po 24 miesiącach przerwy w korzystaniu z ulgi przedsiębiorca będzie mógł powrócić do Małego ZUS Plus w dowolnym miesiącu danego roku.
- „Wakacje składkowe”. Prawo do przerwy w opłacaniu składek na własne ubezpieczenia społeczne przedsiębiorcy oraz FP i FS raz w roku kalendarzowym, w miesiącu wskazanym przez przedsiębiorcę.
- „Działalność nieewidencjonowana”, nieobjęta obowiązkiem ubezpieczeń społecznych do momentu osiągnięcia miesięcznej kwoty przychodu, która nie przekracza 75% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, podwyższonej corocznie wraz ze zwiększeniem tego wynagrodzenia (w 2025 r. limit miesięczny dla działalności nierejestrowanej wynosił 3499,50 zł). Od 1 stycznia 2026 r. limit uprawniający do prowadzenia działalności nierejestrowanej jest ustalany kwartalnie. Limit kwartalnych przychodów wynosi 10813,50 zł, co odpowiada 225% minimalnego wynagrodzenia brutto za pracę (przy minimalnej płacy 4806 zł).

Roczny ubytek składek na FUS z tytułu powyższych ulg szacuje się na ponad 9,7 mld zł.

Niezależnie od wskazanych preferencji, na podstawie przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przedsiębiorcy mogą, jako płatnicy składek, korzystać z takich form pomocy ze strony ZUS, jak odroczenie terminu płatności czy zawarcie układu ratalnego na spłatę zaległych składek. Mogą też wystąpić z wnioskiem o umorzenie zaległych składek z tytułu własnego ubezpieczenia społecznego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/